

## ZHODNOCENÍ SYSTÉMU HODNOCENÍ A VÝBĚRU PROJEKTŮ V OP VaVpl

*Zpracováno v rámci projektu NOK: „Evaluace a optimalizace nastavení systému hodnocení projektů operačních programů v programovém období 2007 – 2013“*

*Předmětem vyhodnocení není prioritní oblast zaměřená na technickou pomoc.*

U OP VaVpl není ZS a administraci projektových žádostí zajišťuje ve všech fázích ŘO.

Postupy jednotlivých činností jsou definovány v Operačním manuálu OP VaVpl (OM). Základní text manuálu je koncipován do přehledových tabulek procesů a dílčí kroky ve větší podrobnosti jsou rozpracovány v přílohách/příručkách OM.

Proces postupu hodnocení je nastaven shodně pro prioritní osu 1 a 2. S ohledem na velikost a zaměření projektů se jedná o několikastupňový systém hodnocení s využitím domácích odborníků i zahraničních expertů a tří výběrových komisí. U prioritní osy 4 je pak nastaven jednodušší model hodnocení. Pro prioritní osu 3 nebyly postupy v průběhu zpracování projektu ještě nastaveny v OM.

Role subjektů v procesu hodnocení a výběru projektů u prioritní osy 1 a 2:

- Kontrola kritérií formálních náležitostí – provádí dva PM ŘO a schvaluje VeO
- Kontrola kritérií přijatelnosti – provádí dva PM ŘO a schvaluje VeO
- Hodnocení aplikačního potenciálu, finanční udržitelnosti a synergií s dalšími operačními programy
  - Hodnocení projektové žádosti odborníky s relevantními zkušenostmi ze spolupráce s aplikační sférou (individuální posudky) – 3 externí hodnotitelé, 5 v případě velkých projektů (VP)
  - Komise odborníků s relevantními zkušenostmi ze spolupráce s aplikační sférou (tzv. Consensus meeting) – hodnotící komise složená z externích hodnotitelů
  - Stavebně-technický posudek (úroveň 1) – 2 externí hodnotitelé
  - Panel pro aplikace – výběrová komise - externí hodnotitelé - odborníci s relevantními zkušenostmi ze spolupráce s aplikační sférou
- Hodnocení celkové kvality projektového záměru
  - Hodnocení projektové žádosti odborníky hodnotiteli/experty (individuální posudky) – 3 zahraniční externí hodnotitelé/experti, 5 v případě VP
  - Komise odborných hodnotitelů (tzv. Consensus meeting) – hodnotící komise - zahraniční externí hodnotitelé/experti
  - Stavebně technický posudek (úroveň 2) – 2 externí hodnotitelé
  - Panel expertů (Mezinárodní panel) – výběrová komise - zahraniční externí hodnotitelé/experti
- Výběrová komise ŘO OP VaVpl
- Fáze Upřesnění parametrů („negociace“) - pouze u projektů, u které Výběrová komise - ŘO doporučila do této fáze
- Vydání Rozhodnutí – ŘO (ministr)

Role subjektů v procesu hodnocení a výběru projektů u prioritní osy 4:

- Kontrola kritérií formálních náležitostí – provádí dva PM ŘO a schvaluje VeO

- Kontrola kritérií přijatelnosti – provádí dva PM ŘO a schvaluje VeO
- Hodnocení stavebních/investičních a technických aspektů – 2 externí hodnotitelé
- Hodnocení celkové kvality projektu – 2 externí hodnotitelé (popř. dodatečný)
- Výběrová komise ŘO OP VaVpl
- Fáze Upřesnění parametrů („negociace“) - pouze u projektů, u které Výběrová komise - ŘO doporučila do této fáze Vydání Rozhodnutí – ŘO (ministr)

## **I. Průběh hodnocení a výběru projektů**

### **1) Formální hodnocení a hodnocení přijatelnosti**

Kontrola formálních náležitostí předchází kontrole přijatelnosti projektu. Obě kontroly provádějí dva projektoví manažeři a kontrolu verifikuje VeO. Na provedení kontrol je 30 pracovních dní.

### **2) Věcné hodnocení**

#### *Databáze a výběr hodnotitelů*

ŘO disponuje databází čítající celkem 550 českých (z toho 150 aktivních), 600 zahraničních expertů (z toho 100 aktivních) a 100 stavebně technických odborníků (z toho 50 aktivních).

Výběr hodnotitelů do databáze probíhá na základě splnění základních požadavků (tzn. kvalifikačních kritérií pro hodnotitele pro danou výzvu), absolvování školení, garance časové flexibility. Požadavkem je vyloučení střetu zájmů, a to ve vztahu ke všem projektům v dané výzvě.

Hodnotitelé jsou rekrutováni z hodnotitelů na MPO, řady relevantních institucí atd. Zahraniční experti byli osloveni zejména na základě databáze poskytnuté EK. ŘO při rozhovoru zdůraznil vysokou spokojenost se zahraničními hodnotiteli.

Pracovníci ŘO provádějí systematické hodnocení hodnotitelů formou posudku dle jejich prezentací na Consensus meetingu. V průběhu hodnocení pracovníci ŘO kontrolují formální správnost individuálních posudků a soulad komentářů s udělenými body. V případě nesouladů vrací hodnocení k dopracování.

Hodnotitel může být v případě vážného pochybení/porušení pravidel (výčet viz OM) vyřazen z databáze.

Na Consensus meetingu je navíc externí expert kontrolující kvalitu souhrnného hodnocení – konsenzuálního zdůvodnění hodnocení projektu (konsenzuálního posudku).

#### *Průběh věcného hodnocení – PO 1 a 2*

Věcné hodnocení provádějí min. tři hodnotitelé (u tzv. VP 5 hodnotitelů). Výběr hodnotitelů se provádí losem za účasti minimálně tří pracovníků a VeO. Při losování jsou pro zaručení objektivit jména potenciálních hodnotitelů a názvy projektů nahrazeny čísly. Z losování je proveden zápis.

Krok 1 – Hodnocení aplikačního potenciálu, finanční udržitelnosti a synergií s dalšími operačními programy provádějí zejména čeští experti. Hodnocení provádějí nezávisle 3 externí hodnotitelé, 5 v případě VP.

Po provedení hodnocení se hodnotitelé, kteří hodnotili příslušnou žádost, sejdou na tzv. Consensus meetingu (Komise odborníků s relevantními zkušenostmi ze spolupráce s aplikační sférou). Výstupem Consensus meetingu je stanovení výsledného hodnocení projektu (pro tuto fázi hodnocení) konsensem hodnotitelů,

a to včetně zdůvodnění tohoto hodnocení (výstupem je tzv. konsensuální posudek).

Hodnocení projektové žádosti dvěma stavebně-technickými odborníky slouží jako podklad pro Aplikační panel a fázi Upřesnění parametrů. Hodnocení se zaměřuje zejména na posouzení přiměřenosti stavebních nákladů a nákladů technického vybavení. Výsledkem hodnocení je zejména kvalitativní slovní hodnocení každého z projektů (stavebně-technický posudek).

Aplikační panel je ustaven po ukončení všech Consensus meetingů ke všem projektům. Pro výzvu 1.2 byly v panelu zastoupeni zejména zástupci aplikační sféry, experti v oblasti transferu technologií a spolupráce mezi akademickým a firemním prostředím, financování výzkumu a ekonomiku investic, jakož i zástupci dalších relevantních subjektů, zejména centrálních orgánů a orgánů státní správy odpovědných za financování výzkumu a vývoje (tj. ministerstva, vládní agentury, apod.). U výzev 1.1 a 2.2 se Panel rekrutoval zejména z řad hodnotitelů.

Panel pro aplikace schvaluje kolektivně výsledky hodnocení hodnotitelských komisí (Consensus meetingů) z předchozí úrovně hodnocení. Jeho cílem je kalibrace hodnocení projektů s ohledem na zajištění souměřitelnosti v hodnocení mezi projekty. V rámci kalibrace může:

- doporučit projekt, který byl hodnotiteli nedoporučen, a to s náležitým zdůvodněním (opomenutí či přehlédnutí skutečnosti, kterou je možno zdůvodnit),
- upravit bodové skóre projektu u bodovaného kritéria,
- vznést doporučení (vždy náležitě zdůvodněná) vůči zahraničním hodnotitelům.

Panel se dohaduje konsensuálně, není-li to možné, použije většinové hlasování. Z hodnocení aplikačního potenciálu může projekt získat maximálně 20% bonifikaci k hodnocení celkové kvality.

Za stavebně technické hodnocení pak maximálně 2% bonifikaci k hodnocení celkové kvality.

Krok 2 – Hodnocení celkové kvality projektového záměru provádějí, obdobně jako v předchozím kroku, nezávisle 3 externí hodnotitelé (zahraniční experti), 5 v případě VP.

Po provedení hodnocení se hodnotitelé, kteří hodnotili příslušnou žádost, sejdou na Consensus meetingu (Komise odborných hodnotitelů). Výstupem Consensus meetingu je stanovení výsledného kvantitativního hodnocení projektu konsensem hodnotitelů, a to včetně zdůvodnění tohoto hodnocení (tzv. konsensuální posudek).

Panel expertů (Mezinárodní panel) zastřešuje hodnocení odborných hodnotitelů. Panel se sestává z vybraných zahraničních expertů, kteří prováděli hodnocení (jsou vybírání hodnotitelé, kteří hodnotili nejvíce projektů a tak, aby byli zastoupeni odborníci za všechny oblasti). ŘO se snažil, aby členové Panelu zastupovali všechny hodnocené projekty. Proto byli vybírání hodnotitelé hodnotící více projektů.

Panel expertů kolektivně schvaluje výsledky hodnocení hodnotitelských komisí (Consensus meetingů). Panel může v náležitě zdůvodněných případech upravit bodové skóre i texty posudků, a také změnit pořadí projektů z předcházejících tematicky zaměřených hodnotitelských komisí příslušné úrovně, a to zejména s ohledem na zajištění souměřitelnosti v hodnocení mezi jednotlivými projekty tematicky odlišných hodnotitelských komisí (Consensus meetings). Na výsledku

hodnocení jednotlivých Projektových žádostí se příslušný Panel dohodne konsensuálně, nebude-li to možné, použije většinové hlasování.

Výsledkem hodnocení Panelu expertů je pořadí projektů na základě přiděleného bodového skóre a upraví jej (navýší) podle bodového zisku v podobě procentní bonifikace přidělené stavebně technickými odborníky (max. 2 %) a Panelem pro aplikace (max. 20 %). Výstupem Panelu expertů jsou dva seznamy:

- Seznam Projektových žádostí (projektů) doporučených ke schválení/k financování
- Seznam Projektových žádostí (projektů) vyřazených

#### *Průběh věcného hodnocení – PO 4*

Hodnocení projektových žádostí v prioritní ose 4 je oproti prioritním osám 1 a 2 zjednodušen na provedení dvou hodnocení, a to:

- Hodnocení stavebních/investičních a technických aspektů – 2 externí hodnotitelé,
- Hodnocení celkové kvality projektu – 2 externí hodnotitelé.

Hodnocení stavebních/investičních a technických aspektů hodnotí zejména odůvodnění možného navýšování prostorových kapacit, stavebně technická připravenost a aspekt energetické náročnosti stavby (environmentální kritérium). Každý projekt hodnotí nezávisle nejméně dva nezávislí hodnotitelé, experti v oblasti územně plánovací, stavební a technické.

Hodnocení celkové kvality projektu provádí nezávisle nejméně 2 nezávislí experti z oblasti výzkumu a vývoje, terciálního vzdělávání a projektového managementu. Výsledkem hodnocení je kvantitativní bodové hodnocení každého z projektů (vypočteno prostým průměrem získaných bodů od obou hodnotitelů) a kvalitativní slovní komentář každého hodnotitele.

V případě rozporných hodnocení některého kritéria (některých kritérií), ať již binárních či zásluhových (u hodnocení celkové kvality při rozdílu 20 % a více v případě zásluhových kritérií) je ze strany ŘO zadán dodatečný posudek dalšímu hodnotiteli, jehož stanovisko je pro posouzení sporného kritéria (kritérií) rozhodující.

U hodnocení celkové kvality je výsledné bodové skóre výsledkem prostého průměru bodového skóre ze dvou vzájemně bodově bližších posudků.

### **3) Proces výběru**

Výběrová komise – Řídicí orgán vybírá projekty k financování. Pravomoci Výběrové komise - ŘO jsou v podstatě pouze formální, výběr projektů probíhá dle návrhu Panelu expertů. Výstupem VK – ŘO jsou seznamy projektových žádostí doporučených ŘO, nedoporučených ŘO a projektových žádostí zařazených do Zásobníku (výstupem je i Zpráva z VK – ŘO).

Předsedou Výběrové komise - Řídicí orgán je Vrchní ředitel Sekce IV.

Výběrová komise – ŘO také může vybrané projekty doporučit do fáze Upřesnění parametrů (tzv. „negociace“)<sup>1</sup>. Cílem fáze Upřesnění parametrů je upřesnění výkonnostních parametrů projektu na základě výstupů (doporučení) z předcházejícího procesu hodnocení. Fáze Upřesnění parametrů se sestává z tematicky zaměřených schůzek zástupců Řídicího orgánu, případně hodnotitelů s předkladateli Projektové žádosti. Žadatel je tedy vyzván k úpravě projektu směřující k optimalizaci výstupů a realizace projektu. Po úpravě žádosti ze strany žadatele provádí PM ŘO kontrolu upravené žádosti.

<sup>1</sup> Tzn. projekty mohou být VK-ŘO vybrány i bez doporučení do fáze Upřesnění parametrů.



U PO 4 postupují projekty do fáze Upřesňování výkonnostních parametrů projektu jen ve výjimečných případech, zejména po zohlednění stavebně – technického posudku.

#### 4) Proces uzavření smluvních vztahů

Návrh Rozhodnutí je předložen VŘ Sekce IV, který na základě předchozích kontrol vydává souhlas k vydání Rozhodnutí, které na základě jeho souhlasu schvaluje podpisem Ministr.

## II. Zhodnocení rizik procesu hodnocení a výběru projektu

V OP VaVpl nebyla identifikována žádná závažnější rizika v nastavení postupů hodnocení a výběru projektů. Proces hodnocení je (zejména u prioritní osy 1 a 2) detailně a podrobně nastaven v OM a příslušných příručkách. U všech kroků je dbáno o maximální objektivnost a transparentnost postupů. Objektivitu hodnocení zajišťuje i dvoustupňový model hodnocení a nastavené postupy v rámci těchto stupňů. ŘO do jednání Consensus meetingů a panelů věcně nevstupuje, hodnocení ponechává na expertech. Požadované výstupy (zápisy apod.) pak zajišťují transparentnost jednotlivých procesů.

Systém je evidentně nastaven tak, aby maximálně eliminovat potenciální tlaky ze strany žadatelů.

### 1) Rizika ve vazbě na nastavení a způsob hodnocení a výběru projektů

- a) srozumitelnost, přesnost a úplnost popisu hodnocení a výběru

Nebyla identifikována žádná další rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů.

- b) jasné rozdělení rolí a míra kompetencí

Nebyla identifikována žádná další rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů.

- c) další

Nebyla identifikována žádná další rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů.

### Rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů

- a) výběr hodnotitelů – tvorba databáze (na počátku programového období – jejich „nábor“, požadavky na kvalifikaci...)

Nebyla identifikována žádná další rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů.

- b) způsob práce hodnotitelů (práce hodnotitelů a s hodnotiteli v průběhu programového období – průběžné doškolování, lhůty na práci...)

Nebyla identifikována žádná další rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů.

- c) přidělování projektů hodnotitelům

Nebyla identifikována žádná další rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů.

- d) další

Nebyla identifikována žádná další rizika ve vazbě na výběr a práci hodnotitelů.

### 3) Rizika ve vazbě na lhůty hodnocení a výběr projektů

- a) jasné stanovení lhůt

Lhůty pro jednotlivé procesy jsou v OM nastaveny.

- b) délka lhůt

S ohledem na složitost postupů je zde vysoké riziko neplnění termínů. Dle vyjádření ŘO se termíny u všech výzev podařilo plnit. Často však na úkor vysokého objemu přesčasů pracovníků ŘO.

#### 4) Další identifikovaná rizika

V rámci rozhovoru se zástupci ŘO byla zdůrazněna následující úzká místa:

- logistická náročnost zajištění procesů
- personální kapacity
- velmi těsné termíny pro pracovníky ŘO

#### Seznam zkratk:

OP	operační program (dle kontextu může být i oblast podpory)
VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
NOK	Národní orgán pro koordinaci
ZS	zprostředkující subjekt
ŘO	řídící orgán
OM	operační manuál
PM	projektový manažer
VeO	vedoucí oddělení
EK	Evropská komise
PO	prioritní osa
VŘ	vrchní ředitel
VP	velký projekt

#### Přílohy:

- 1) Mapa s procesy hodnocení
- 2) Vymezení škál rizik procesů